

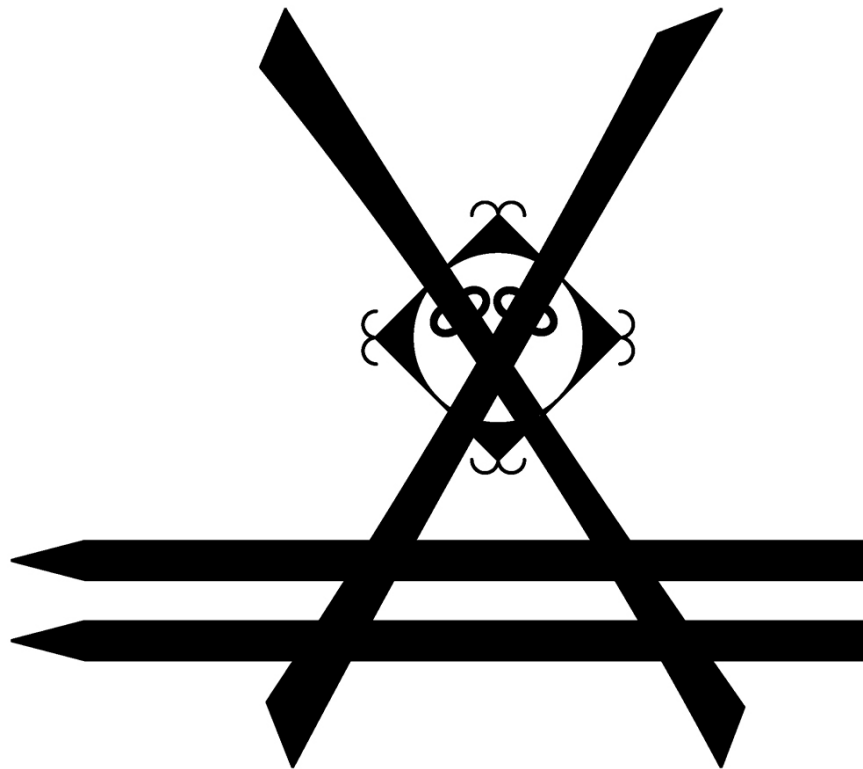
<http://kardrendje.hu>

Vívószabályok

Ms Best.7020 (W*)150

Kard Rendje Lovagi Kör és Vívóiskola Egyesület

2015

Felhasználási feltételek

Az itt látható dokumentum digitális változata egy létező történelmi dokumentum vagy kézirat átiratának vagy fordításának. Szállítható dokumentum formátumban (PDF) tesszük közzé, hogy szabadon elérhető legyen a nyilvánosság számára.

A dokumentum elektronikusan változatlan formában terjeszthető. Viszont a dokumentum bármi nemű módosítása vagy profit szerzésre való felhasználása tilos, annak készítőjének beleegyezése nélkül.

További információkért látogasson el a lap alján található címre.

Terms of Use

The following document is a digital version of the transcription or translation of an existing historical document or manuscript. It is provided in a Portable Document Format (PDF) for the purpose of making it freely available to the public.

Feel free to redistribute unaltered copies of this document via electronic means. You may not, however, alter the document without permission nor profit from its redistribution.

For further information visit the link on the bottom of the page.

<http://kardrendje.hu>

A dokumentum szerzői/Authors of the document:

Berki András

Bevezetés

FechtregeIn (Vívó szabályok;MS Bestand 7020 (W*)150) egy ismertetlen szerző német nyelvű vívó kézikönyve, ami a XVI. század fordulóján készült. Korábban a Historisches Archiv der Stadt Köln, Köln, Németország tulajdonában volt, de a könyvet tartalmazó szárny 2009 március 3-án összeomlott, azóta a helye ismeretlen, vagy elveszett, vagy megsemmisült. A néha „kölni vívókönyvként” is emlegetett kézirat pár, Johannes Lichtenauer vívóverséhez hasonló strófát tartalmaz, és a nagymester egyéb tanításaival párhuzamba állítható tanítás található benne. De ahogy James Wallhausen kiemelte, a több szempontból hasonlít a Marxbrüder vívócéh Hans Sachs által leírt tanmenetéhez is. A Lichtenauer által lefektetett tanoktól több helyen eltér, például az egyes állások kivitelezései nem egyeznek, a kölni vívókönyv alsó állás nagymértékben hasonlít ugyan az eke állásra, de ez a könyv az ekét nem állásnak, hanem technikának értelmezi, de a nagymester hagyományában szereplő bolond is külön technikaként jelenik meg itt, és leginkább a koronára hasonlít. Érdekes párhuzam továbbá, hogy ebben a könyvben szerepel a klasszikus német iskolában meg nem megtalálható, de Hugo Wittenwiler kéziratában (Cgm 558) is felfedezhető sikátor ütés.

Az alábbi fordítás csak a hosszúkarddal kapcsolatos részeket tartalmazza.

A fordítást készítette: *Berki András*

A fordítás lektorálta: *Hargitai Gábor*

A transzkripciót készítette: *Dieter Bachmann*

Az könyv ismert származása

- Körülbelül 1500-ban készítette egy ismeretlen írnok, a szöveg német dialektusa (Ripurian) arra enged következtetni, hogy a származási helye Köln, Németország.
- 1824 előtt – Ferdinand Franz Wallraf tudós és gyűjtő szerzi meg (halála után adományozza tovább).
- 1824-2009 – A Historisches Archiv der Stadt Köln birtokában.
- 2009-jeleneg – helyzete ismeretlen, valószínűleg megsemmisült 2009-ben.

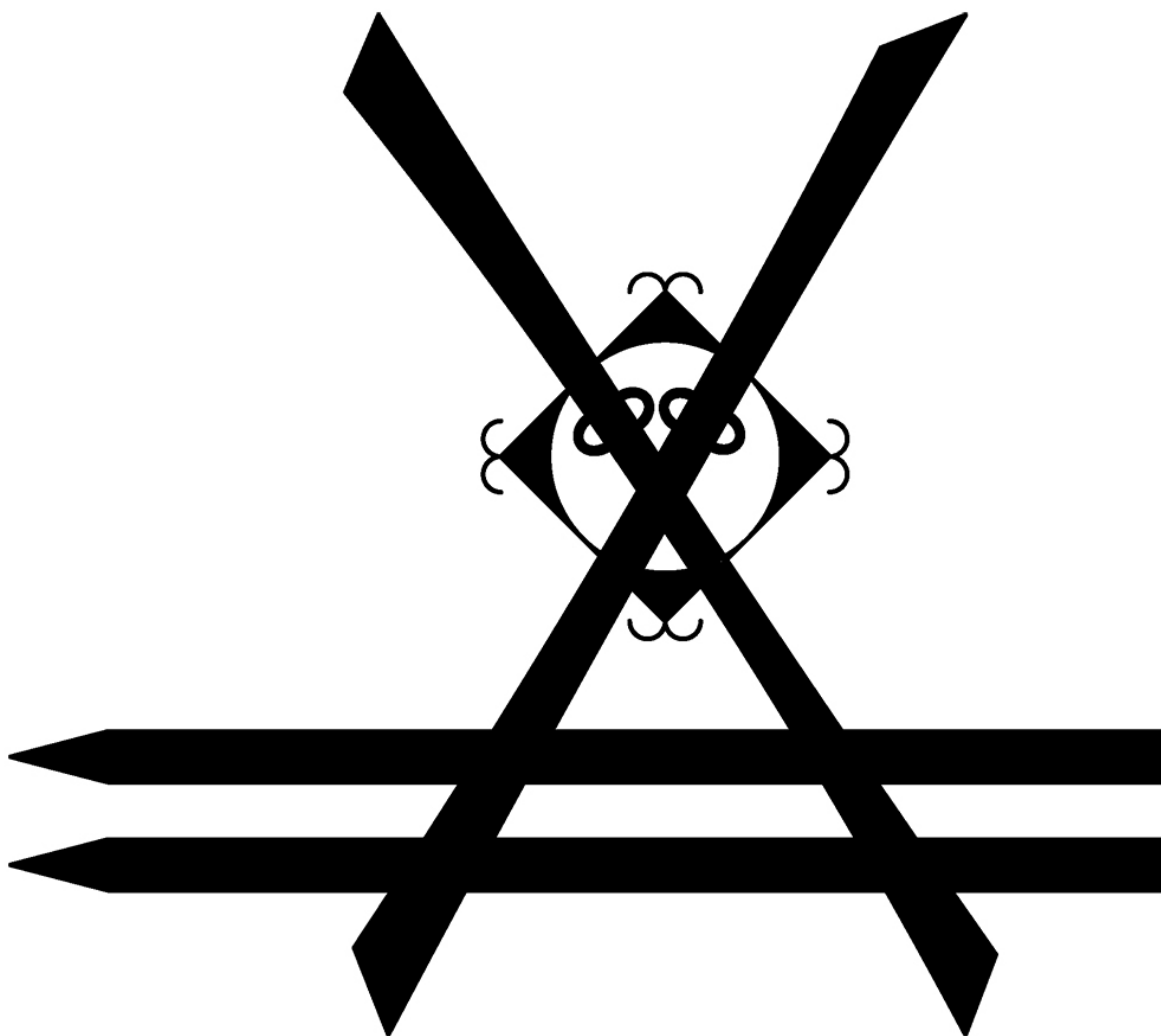
Ms Best.7020 (W*)150

[2r] Itt kezdődik a szöveg és a jegyzet a hosszúkardról. Először is csinálj jó nyílásokat és nyújtsd ki szabadon a karodat, amit ezután vívsz, az megvéd¹ téged.

Item, az öt ütést így értsd, a felső ütés a jobb válladról a hosszú éllel és csinálj hozzá nyílást a bal lábaddal, és ehhez hasonlóan a bal felső ütést nyílást hoz létre a jobb lábbal, és üsd meg a hosszú éllel fején keresztül egy zuhanóval.

Item, tovább üss át körbe a fejére a pajzsára és tovább körbe a fejére zuhanóval, és fektesd² a kardot a hátadra és hagyd lefele menni a jobb oldalra. Fordítsd a gombot az ellenfél fele a hegyet pedig hátra kifelé, így jutsz a jobb oldali középső ütésbe. És üss magad előtt³ a fejed körül a bal oldali középsővel és tovább körbe a fejére a jobb oldali váltóba a hosszú éllel közel, a rövid éllel **[2v]** felfele, a fej körül a bal oldali váltóba. Ez az öt ütés, amit egy fiatalnak meg kell tanulnia, ha jól akar vívni.⁴

Item, itt következik a szöveg és az összegzés arról, hogy miként kell ütni.

Item, ezeknek az ábráknak megfelelően kell ütni, minden ütést az arcon keresztül, kinyújtott kézzel, és minden helyzetben csinálj jó nyílásokat, így nem csapod be magad.

[3r] Itt következik a szöveg a hosszúkardról
amit erősen akarsz tenni
azt az egész testeddel vívjad
ugyanúgy fent és lent
a két dolgot tedd erősen és áldani foglak.
Ha könnyen megijedsz.
Sose tanulj vívni.

Aki vívni akar, annak olyan kell legyen a szíve, mint az oroszlánnak, és olyan jól kell látnia, mint a sólyomnak és olyan gyorsnak is kell lennie, mint egy madárnak.

Item, a négy nyílást a kardban így értsd, két felső nyílás van a fejen, a két másik alsó nyílás mindkét oldalon a kar alatt.

Item, a négy állást így értsd. Helyezd a kardod a jobb válladra és tedd a testedet⁵ a mérlegbe⁶ jó nyílásokkal, hasonlóan a bal oldali felső állás, tedd a jobb lábadat előre.

A jobb alsó állást így értsd, tedd a bal lábadat előre és helyezd a kardodat a markolattal **[3v]** a jobb lábadra, a hegyedet az ellenfeled arca felé, hasonlóan a bal alsó állás, fordítsd a kardod és mutasd a hegyét az ellenfeled arca felé.

Item, a négy rákötést a karddal így értsd, köss le vele a rövid éllel bal felső nyíláson, lépj előre és köss le vele a hosszú éllel a jobb felső nyílásán, lépj előre és üsd meg bal alsó nyílásán a rövid éllel, és lépj előre és üsd meg a jobb alsó nyílásán a lapoddal.

Item, egy darab aminek a neve szárny, köss le vele fent a rövid éllel és üss a jobb alsó nyílására a hosszú éllel, aztán gyorsan a rövid éllel a felső nyílására és üss át az ellenfeledtől a bal alsó állásba.

Item, egy darab, amit a csalogatásnak hívnak. Tégy úgy, mintha **[4r]** jobbról akarnál rákötni és köss rá balról, és tegyél úgy, mintha balról akarnál rákötni és köss rá jobbról, és üsd el magad erősen a hosszú éllel az ellenfeledtől a bal alsó állásba, így nem talál majd rajtad nyílást.⁷

Item, egy darab, aminek a neve az átváltás. Szabadon mindkét oldalról így az ellenfeled mindkettőt akarni fogja⁸ és üss szabadon lépéssel egyik nyílásról a másikra, így vidáman utazhatsz.

Item, egy darab, amit vaskapunak hívnak. Állj a bal alsó állásba és hagyd, hogy a hegyed lesüllyedjen a földre és üsd meg a szárnyat és üss a jobb oldalról előre a pajzsára és a baloldalról tovább, fel a zuhanóba, így jutsz el a vaskapuból a sikátor ütésbe.

Item, egy darab, aminek a neve az eke.⁹ Az ekét így értsd **[4v]** fordulj a jobb állásból a bal oldaliba és a bal oldaliból tovább a jobb oldaliba, így megláthatod, hogy az ellenfeled mit akar tenni ellened, vagy ha feléd szúr, akkor megtörheted.

Item, egy darab, amit a bolondnak hívnak. A bolondot így értsd, fordítsd a hegyedet a levegőbe és tartsd a pajzsodat a fejed előtt, amit az ellenfeled a tetőből üt, azt ezzel megtörheted.

Item, egy darab, amit a sandának hívnak. A sandát így értsd, sandázz balra és üss jobbra, és sandázz jobbra és üss balra. Így összezavarod¹⁰ az ellenfeled az arccal, aminek ő nem fog örülni.

Item, egy darab, amit harangozónak hívnak. A harangozót így értsd, harangozz egyszer, kétszer, háromszor, tovább a pengéjén, így nyílást találsz rajta.

Item, egy darab, amit fordítónak hívnak, a fordítót **[5r]** így értsd, tedd a kardod a fejed elé, és hagyd, hogy a hegyed hátra lefele menjen és fordítsd át a jobb oldalra és a baloldalra, repülj egyikről a másikra, így nem tudja majd magát ellened védeni, így elég gyorsan nyílást tudsz találni rajta, tehát így megfelelő a fordító.

Item, egy darab, aminek a neve az ökör. Az ökröt így értsd, tedd a markolatgombod mellkasodra, a hegyed az ellenfeled arca felé, és nyomd erősen rá, és üsd a szárnyat, és repülj a jobb oldalról a pajzsra, és üss a pajzsról a bal felső nyílásba és lendítsd a jobb felé, így védeni kell, különben erősen megütöd.

Item, egy darab, amit beszélő ablaknak hívnak. Ezt így értsd, tegyél egy csavarást a fejed előtt úgy, hogy a karjaid keresztezve legyenek, így láthatod közöttük, hogy mit akar tenni az ellenfeled, és egy jó erős ütéshez juthatsz ezután **[5v]** a beszélő ablakból mindkét oldalról megütheted, balról vagy jobbról.

Item egy törés, ami a beszélő ablakból jön. Ha egy ember téged erősen megüt a fejedben, akkor ess rá a rövid éleddel a pengéjére, lökd el az útból a kardját így kinyitod a fejét.

Item, egy darab, amit az arany ütésnek hívnak. Tégy úgy, mintha jobbról akarnál rákötni, és köss rá balról, és üsd meg kétszer vagy háromszor egymás után a jobb felső nyílásán, így megfelelő az arany ütés.

Item, egy törés az arany ütéshez. Amikor azt keresed, hogy valaki meg akarja-e törni az arany ütést, akkor üsd meg a rövid éleddel a bal felső nyílását, amit ezután üt, azt könnyen védheted, és lépj hátra és üsd el magad az arany **[6r]** ütésekkel az ellenfeledtől a zuhanón keresztül és helyezkedj a bal alsó állásba, így továbbra is védve leszel.

Item, egy darab, aminek a neve háromszög. A háromszöget így értsd, helyezd magad a jobb váltóba és lépj a jobb lábaddal a jobb oldala felé és a rövid éleddel lökd el a kardját, és ugorj bal lábaddal mögé így találsz egy nyílást a fején.

Item, egy törés a háromszöghöz. Amikor meglátod, hogy valaki meg akarja törni a háromszöget, akkor helyezkedj a pajzsba és lépj hátra és védj az arany védelemmel, üsd meg a következő nyílásán.

Item, a korona rákötés. A korona rákötést így értsd **[6v]** tégy úgy, mintha jobbról akarnál rákötni és köss rá a hosszú éleddel a balon és húzd vissza, mintha a jobbról akarnál rákötni, de maradj ugyanazon az oldalon és üsd meg a jobb felső nyílásán a rövid éleddel, lendítsd balra és üsd el magad az arany ütésekkel, így nem örülhet.

Item, aki a másik ütését keresi,
az nem örülhet a művészetének,
üsd felülről, amit csak akarsz,
nem jön váltó a pajzsodra,
fejre és testre,
a húzást ne felejtse el,
őszintén mondom neked,
egy ember sem lehet biztonságban.
Ha könnyen megijedsz,
sose tanulj vívni.

Nincs jobb védés
mint az, amit az ütésekkel teszel.

Item, egy kard elvétel. Ezt így értsd, köss rá az ellenfeledre fent és fogj rá a bal keziddel **[7r]** a karján kívülről a kifordított kézzel a markolatára és rántsd meg magad fele, így elveszed a kardját.

Item, egy másik kard elvétel. Ezt így értsd, tégy úgy, mintha erősen akarnál rákötni és ess a markolatoddal a pengéje elé és a bal keziddel a markolatára húzd meg magad felé erősen, így elveszed a kardját és bent maradsz a harcban.

Item, egy szabad darab arról, hogy miként dobd el az ellenfeled a karddal. Ezt így értsd, köss rá erősen fent és fogd meg a bal keziddel a jobb könyökét, lökd meg erősen az arca felé, így a hátára döntöd.

Item, amikor valakit a fején akarsz megütni. Tégy úgy, mintha erősen akarnál rákötni és fogj rá a bal keziddel a markolata között és rántsd meg **[7v]** erősen magad felé, így kinyitod a fejét.

Item, egy felső lerohanás a karddal, hogy miként dobd el az ellenfeled. Ezt így értsd, tégy úgy, mintha jobbról akarnál rákötni és köss rá kampóval, csavarj rá a rövid élleddel a pengéjére, fogj rá a bal keziddel a pengédre és helyezd rá a kardot a torkára és lépj a bal lábaddal a balja mögé, rántsd meg erősen magad felé, így el kell hogy essen.

Item, egy alsó lerohanás a karddal. Ezt így értsd, tégy úgy, mintha magasan akarnál rákötni és lökd meg a keresztvassal a markolatán maga fölé, így ezzel megfogod, vagy ahogy csak el tudod kapni.

“b” Item, gyenge és erős, ezt így értsd, fent a hegy fele van a gyenge és a penge közepe környékén van az erős, amit leginkább a rövid éllel kell használnod.

[8r] “a” Item, gyenge és erős, rövid és hosszú minden művészet kezdete, ehhez tartsd magad, minden művészet mértéket tart.

Item, egy darab, amit az oroszlánnak hívnak. Ezt így értsd, helyezd magad a mérlegbe és fejeddel nem túl magasan, üss négy helyről erősen, így megtetted az oroszlánt, és második kettőhöz legyél jó a lépésben.

Transzkripció

A transzkripciót készítette: *Dieter Bachmann*

[2r] Hyr hebet sich aen der text vnd zedell ym langen sweerd Zom eersten mach gudt bossenn vnd streck dy arm fry wastu dan fichts das wapent sich.

Item dy .V. hewe vernym also, den ouer hewe van der rechter achselin myt langer snyden vnd mach bossen myt dem lincken voysz des glichen yst auch der linck ouer hewe mach bossen myt dem rechten voysz vnd hawe myt der langen snyden durch ym deen koff ym stortz :-

Item hewe veder vmb durch ym den koff yn schylt vnd vidder vmb durch ym den koff yn stortz, vnd lech das swert vff den ruck laysz esz syncken vff dy rechten syten Keer den knouff gegen den man vnd den ort hynder vsz so komstu yn den rechten myttel hewe Hewe vur ewech vmbden koff yn den lincken myttel hewe, vmd vidder vmb yn den koff yn dy rechte weschel myt der langenn snyden nydder myt der kortzen snydenn **[2v]** vff vmb den koff yn den lincken weschell. das synt dy .V. hewe dy eyn ycklin[g]er leren sail der anders recht fechten wil:-

Item hyr volgt nach der text vnd gloysz dar na man hewen sael.

Item nach deser figuren sall man hewen, alle hewe durch das gesicht mit gestreckten armen vnd mach gut bossen yn allen dyngen so mach dir nyt misseligen.

[3r] Item hyr nach volget der zedell des langenn swerts
wastu starck wils dryben
das fecht myt gantzem lebe
beyd vnden vnd obenn
dy zwei dyngdryb starck das will ich lobenn.
Item erschrecks du gern
keyn fechten nummer enlern,

Wer fechten will der sall haben eyn hertz alsz eyn lewe vnd sall al so scharff seen alsz eyn valck vnd sall also behende syn alsz eyn vogel.

Item dy vyer bloyß ym swerd vernym also, dy zwo ouer bloyß am haupt dy ander zwo vnderbloyß zo beyden syten vnder deen armen.

Item dy veyr leger vernym al so. lege das swert vff dy rechte aschel vnd setz dyn liff yn wage myt guden bossen des glichen yst auch der lynck ouerleger stell den rechten voyß vur.

Das rechte vnder leger v[er]nym also stell den lyncken voyß vur vnd lege das swert myt dem geholtz **[3v]** vff das rechte beyn den ort dem man gegent das gesicht, des glich yst auch der linck vnder leger keer das swert denn ort dem mann gegen das gesicht.

Item dy vyer an bynde ym swert vernym also bynde ym an myt der kortzen snyden an dy lincken ouer bloyß trydt vort vnd byndt ym myt der langen snyden an dy rechte ouer bloyß tryt vortvnd slage ym nach der lyncken vnder bloyß myt der kortzen snyden vnd tryt vort vnd slage ym nach der rechten vnder bloyß myt der flech.

Item eyn stuck heyst der flogel bynde ym ouen mit der kortzen snyden vnd slage ym nach der rechten vnder bloyß mit langer snyden. vnd bald myt der kortzen nach der ouer bloyß vnd hewe durch van dem man yn das lyncke vnder leger.

Item eyn stuck heyst das verzocking. do als wul[4r]stu ym recht anbinden vnd bynd ym lincks an vnd do als wulstu ym lyncks an bynden vnd bynde ym rechts an vnd hewe dich starck myt der langen snyden van dem man yn den lyncken vnder leger so bist tu nicht bloyß zo vinden.

Item eyn stuck heyst der durch weschell. fry van beyden syten so machs du des mans woel beyden vnd hewe myt schryden fry van eyner bloyß zoder andern so machs frolich wandern.

Item eyn stuck dy yser porte geheyssen. lege dich yn das lynck vnder leger vnd layß den ort synckenn vff dy erde vnd hewe den flogell vnd strych vß der rechten syten vur yn schylt vnd vß der lincker syten widder vff yn stortz so komstu vß der ysern porten yn den gassenhewe.

Item eyn stuck heyst der pluck. den pluck vernym [4v] also wendt vß dem rechten leger yn den lincken vnd vß dem lincken widder yn rechten so sichstu was der man vff dych dryben will ader stycht her du kanß ym brechenn.

Item eyn stuck heyst der olber. den olber vernym also kere den ort yn dy lucht vnd halt den schiltvur den koff was der man slecht van dach das kan man dar myt brechenn:-

Item eyn stuck heyst der schilder. den schilder vernym also schyl lincks vnd slach rechts, vnd schil rechst vnd slach lincks. so veruerß du den man mit dem gesicht des frewet her sych nycht.

Item eyn stuck heyst der scheller. den scheller vernym also schelle eyn mael. Zwei. dry. vidder syme clyngen so machst du yn bloyß vynden :-

Item eyn stuck heyst der verkerer. den verkerer [5r] vernym also lech dyn swerd vuer den koff. layß den ort hinder nidder sincken vnd kerre yn vff dy recht syten vnd vff dy lincken flucks van eyner zo^{der} ander so kan er sich vur dyr nyt huden so machs du yn gare balde bloyß vynden so yst der verkerer gerecht:-

Item eyn stuck heyst der ocks. den ocken vernym also sets den knouff an dy Brust den ort dem man gegen dem gesyht vnd drynge starck zo ym vnd hewe yn den flogel vnd flucks vß der rechten syten yn schyll slach vß dem schylt nach der lincken ouerbloyß vnd swyndt nach der rechten so muß er versetzen ader wyrnt hart geslagenn:-

Item eyn stuck heyst der sprech vincer. das vernym also mach eyn winde vur dem kopf das dyn armen krutzwert synt so sychstu dar zußen vß was der man dryben will vnd gayn gare grosse streych dar nach [5v] vß dem sprech vincer du kanst yn zo beyden syten slagen lyncks ader rechts:-

Item eyn broch komt vß der sprech vincer. so dyr eyn man starck zom kopf sleget valle ym mit der kortzen snyden vuer syn clynge stoysz ym syn swerte weck so entbloyß du ym syn kopf:-

Item eyn stuck heyst der gulden hewe. do alß wolstu ym rechst an bynden vnd bynd ym lincks an slage ym zween ader dry slege nach en andern nach siner rechten ouer bloyß so yst der gulden hewe recht:-

Item eyn broch ouer den gulden hewe. Wan du suchs das eyner den gulden hewe bruchen wyll so slage ym mit der kortzen snyden an syn^{linck} ouer bloiß was er dan slecht das kanstu versetzenn vnd tryt zo ruck vnd hewe dich mit dem gulden [6r] hewe van dem man durch yn sturtz vnd lechs dich in das linck vnder leger so bistu widder gewapent:-

Item eyn^{eyn} stuck heyst der dryangel. den dryangel vernym also lech dich in dy rechte weschel vnd schrydt myt dym rechten voyß vff syn rechte syt vnd stoß mit der kortzer snyden ym syn swert vff, vnd springe myt dynem lincken voyß hynder yn so vynstu yn bloyß am kopf:-

Item eyn broch vuer den dryangel. wan du sychs das eyner den dryangel bruchen will so lege yn den schylt vnd tryt zo ruck vnd versetz em myt der gulden versetzynge slage ym nachder neyster vuer bloyß:-

Item das krom anbyndung. dy krom anbyndung vernym **[6v]** also do wy du wuls ym recht anbynden vnd byndt ym myt der langen snyden lincks an vnd zock wy du ym wuls rechts anbynden vnd blyue an der seluer syten slage yn dy recht ouer bloyß mit der kortzen snyden swyn[dt] nach der lyncken vnd hewe dich aff myt der gulden hewe des mach er sich nyt frewen:-

Item wer sycht vff eyns ander hewe
der darff syn konst nyt frewen,
hewe ouen aff was du wylt,
sich kompt keyn wescheler yn den schilt
zo koff zo lybe
dy zuck nyt vermide
ych sach dyr verware
schoen kyn man am faren.
erschrecks du gerne
keyn fechten nummer erlern.
Es yst keyn besser versetzungk
dan dy man myt den streyche duyt.

Item eyn swert nemen. das vernym also byndt dem mann ouen an vnd gryff myt der lyncker hant **[7r]** vszen vff syn arm mit verkerter hant yn syn gehultz vnd ruck nach dyr so nymstu ym das swert:-

Item auer eyn swert nemen. das vernym also do als wuls du ym starck anbynden vnd valle ym myt dynem gehults vuer syn clynge vnd myt der lincker hant an syn gehultz ruck starck zo dyr so nymstu ym das swert vnd steyst ym kampff:-

Item eyn fry stuck wy man den man werffen sall ym swerdt. das vernym also byndt ym starck ouen an vnd gryff yn mit dyner lincken hant an syn rechten elenbogen stoyß ym starck vff an syn gesicht so wyrff du yn vff syn ruck:-

Item wan du eyn man vff den koff wyls smißenn. do wy du ym starck wuls anbynden vnd gryff mit dyner lincker hant zußenn syn gehultz vnd ruck **[7v]** starck nach dyr so machs du ym den koff bloyß:-

Item eyn ouer lauff ym swerdt wy du eyn man werffen sals. das vernym also do we du ym wuls recht an bynden vnd byndt ym kromß an wynd myt der kortzen snyden vff syn klyngen gryff mit dyner lincker hant an dyn clynge lege ym das swertan den hals vnd tryt mit dynem lincken voyß hynder synen lincken, ruck yn starck nach dir so moyß er vallen:-

Item eyn vnder lauff ym swerdt. das vernym also do wy du ym wuls hoch an bynden vnd stoeß myt krutz ym syn gehultz ouer sych, so gryffsdu yn da mit ader wa du yn geuaßen machs:-

b Item swech vnd sterck vernym also oben^{by} dem ort yst dy swech vnd der myttel deyl der cly[n]gen yst dy sterck das sulles du myt der kortzen snyden seer dryuenn:-

[8r] a Item swech vnd starck kortz vnd langk yst aller konst eyn anphanck dar vff dicht vast alle konst halt lengen mayß:-

Item eyn stuck heyst der leue. den vernym also setzdych yn dy wage vnd mit dynem koff nyt zo hoych hewe vß vyer orten^{myt} stercken so hastu des leuen moyt vnd byst vur ander zween ym stryt gu^{ett}..

Jegyzetek

¹ *wapent* – felfegyverez, felvértez, felszerel.

² *lech* – valószínűleg fektet.

³ *vur ewech* – a hasonló kiejtésre alapozva valószínűleg a „*vor euch*”.

⁴ *der anders recht fechten will* – ennek a résznek a fordítása csak hozzávetőleges.

⁵ Dieter Bachmann transzkripciója itt nem biztos, hogy helyes. Az eredeti kézírás nehezen olvasható, lehet: *liff*, *liss*, *lipf*, *lips* vagy *lisf* is.

⁶ *wage* – jelenthet még *egyensúlyt* vagy *utat* is.

⁷ Ehelyett elképzelhető fordítás a következő is: *bal alsó állásba, ha nem találsz rajta a nyílást*.

⁸ Hozzávetőleges fordítás.

⁹ *pluck* – valószínűleg az *pflug* (eke) egyik írásmódja.

¹⁰ *veruerß* – valószínűleg a *verwirren* vagy a *verwechseln* egyik alakja. Jelentése: *összekavar, összezavar, megszegyenít*.